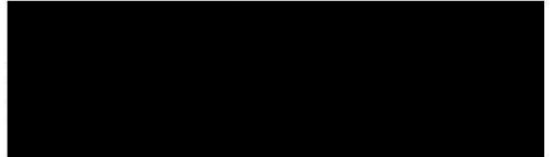

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG	
Ügyszám: 10/412 - 14 / 2018	
Érkezett: 2019 MÁJ 08.	
Példány: 1	Kezelőiroda: Kiszabítóval
Melléklet: 0 db	du

Alkotmánybíróság

Budapest
Donáti u. 35-45.
1015

Tárgy: Tájékoztatás a prostitúciós tevékenység folytatásához szükséges orvosi igazolás kiadásáról

A tárgybeli, 2019. február 14. napján kelt megkeresésével kapcsolatban az alábbi tájékoztatást adom.

Az orvosi igazolás kiadásának jogi szabályozása és gyakorlata

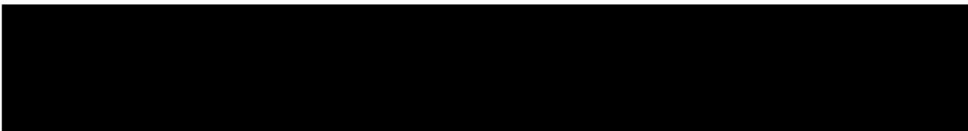
A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól szóló 1999. évi LXXV. törvény (a továbbiakban: 1999. évi LXXV. törvény) 4. § e) pontja alapján prostituált az a személy, aki anyagi ellenszolgáltatásért szexuális szolgáltatást nyújt, függetlenül az ellenszolgáltatás nyújtásának időpontjától, illetve attól, hogy az ellenszolgáltatás a szexuális szolgáltatás igénybe vevőjétől vagy - a szolgáltatásra tekintettel - más személytől származik.

Az 1999. évi LXXV. törvény 7. § (1) bekezdése határozza meg továbbá a védett övezetben történő prostitúció kezelésének szabályait is.

Az 1999. évi LXXV. törvény 9. § (3) bekezdése értelmében a prostituált szexuális szolgáltatásra akkor ajánlkozhat fel, ha rendelkezik az egészségügyért felelős miniszter rendeletében előírt orvosi igazolással.

Az orvosi igazoláshoz jutás feltételeit *a fertőző betegségek és a járványok megelőzése érdekében szükséges járványügyi intézkedésekről szóló 18/1998. (VI. 3.) NM rendelet* (a továbbiakban: NM rendelet) tartalmazza. Az NM rendelet hatálya az 1. § (1) bekezdése értelmében Magyarországon minden természetes személyre kiterjed.

Amennyiben az elvégzett orvosi vizsgálatok során az NM rendelet 22. § (6) bekezdésében szereplő szexuális úton terjedő fertőzések egyike sem mutatható ki, az egészségügyi szolgáltató szakorvosa kiadja a szexuális szolgáltatás folytatásához szükséges orvosi igazolást. Ugyanezen rendelkezés (12) bekezdése kimondja, hogy a bőr- és nemibeteg gondozó egészségügyi szolgáltató az önkéntesen kezdeményezett, a szexuális úton terjedő fertőzések kimutatására irányuló orvosi vizsgálat elvégzését és fertőzés kizárása esetén az orvosi igazolás kiállítását nem tagadhatja meg a jelentkezőtől.

Sem az 1999. évi LXXV. törvény, sem az NM rendelet nem tartalmaz olyan rendelkezést, mely alapján a szexuális szolgáltatásra védett övezetben felajánlkozó személy ne lenne jogosult az 1999. évi LXXV. törvény 9. § (3) bekezdésében szereplő – és a szexuális szolgáltatás nyújtásához nélkülözhetetlen – orvosi igazolásra. A tárgybeli jogszabályok nem rendelkeznek a prostituáltak életkorára vonatkozóan sem.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (a továbbiakban: Eütv.) 11. § (4) bekezdése alapján az orvosi vizsgálat során a kiskorú betegnek joga van arra, hogy szülője, törvényes képviselője, illetőleg az általa vagy törvényes képviselője által megjelölt személy mellette tartózkodjon. Az Eütv. 134. § (2) bekezdése szerint ha a beteg cselekvőképtelen, korlátozottan cselekvőképes kiskorú vagy a cselekvőképességében az egészségügyi ellátással összefüggő jogok gyakorlása tekintetében részlegesen korlátozott, a kezelőorvos az Eütv. 16. §-ban foglalt személyeket – így a gyermek törvényes képviselőjét is – tájékoztatja a gyermek egészségi állapotáról.

A nagy betegforgalmat bonyolító Országos STD Centrumban 18 éven aluli személyek részére szexuális szolgáltatás folytatásához szükséges, az NM rendelet 5. melléklete szerinti orvosi igazolás az előzetes információk szerint mindeddig nem került kiadásra, és jellemzően erre való igény sem merült fel.

Annak egzakt megválaszolására, hogy az egyes egészségügyi szolgáltatóknál előfordult-e az igazolás kiadása gyermekek számára, országos szintű felmérés lebonyolítását kezdeményeztük. A kérdés összetettsége miatt a vizsgálat kiértékelése előre láthatólag néhány hetet, hónapot vesz igénybe. A lefolytatott felmérés eredményéről [REDACTED] a későbbiekben teljes körűen tájékoztatni fogjuk.

A gyermekprostitúció gyermekvédelmi szempontú megítélése

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 184. § (1) bekezdése szerint aki a külön jogszabály szerint meghatározott védett övezetben ellenszolgáltatást felajánlva mást szexuális szolgáltatás nyújtására felhív, illetve más személy szexuális szolgáltatásának felajánlását elfogadja, szabálysértést követ el.

A gyermek prostituáltak tiltott prostitúció szabálysértésének elkövetése miatti büntetése gyermekvédelmi szakmai szempontból nem hatékony eszköz a gyermekprostitúció visszaszorításában, felszámolásában. Gyermekvédelmi szempontból a 18 év alatti prostituáltak minden esetben áldozatok, mivel anyagi és érzelmi kiszolgáltatottságukat kihasználva bírják rá őket a prostitúciós tevékenységre. A szabálysértési szabályozásért ugyanakkor a *Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V. 22.) Korm. rendelet* 40. § (1) bekezdés 21. pontja alapján a belügyminiszter felelős, a belügyminiszter jogszabály-előkészítési feladatkörébe tartozik a Szabs. tv. módosításának előkészítése.

A gyermek prostituáltak áldozatként történő kezelésére vonatkozó gyermekvédelmi szakmai álláspontot támasztják alá – a jelen levél mellékletében meghatározottak szerint – a gyermekek szexuális kizsákmányolása és az emberkereskedelem elleni fellépésre irányuló, Magyarország által is ratifikált nemzetközi egyezmények, valamint a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek körében a gyermekprostitúció jelenségének felmérésére, a megelőzést és a visszaszorítást, valamint az áldozatok segítségét szolgáló módszertani anyagok, fejlesztési javaslatok kidolgozására létrehozott munkacsoport kutatása is.

A prostitúció, és ezzel együtt a gyermekeket érintő prostitúció társadalmi jelenség, nem kizárólagosan a gyermekjóléti alapellátás és a gyermekvédelmi szakellátás problémája. Ezt támasztja alá, hogy a *gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény* 17. § (1) bekezdés f) pontja alapján a bíróság a gyermek veszélyeztetettségét észlelő- és jelzőrendszer tagjának minősül, és köteles a gyermek veszélyeztetettségének észlelése esetén jelzéssel élni a gyermekjóléti szolgáltatást nyújtó szolgáltatónál. Így a 18 év alatti személy ellen tiltott prostitúció miatt folytatott eljárás során az eljáró bíróságnak az érintett gyermek veszélyeztetettségét szükséges jeleznie az illetékes gyermekjóléti szolgáltatónál.

A gyermekprostitúció visszaszorítása csak akkor érhető el, ha az áldozatok megsegítése és támogatása mellett hatékonyabbá és határozottabbá válik a gyermek prostituáltak futtatói és kerítői elleni hatósági fellépés.

A gyermekprostitúció hazai megítélésén alapvetően változtat az időközben elfogadott, *az emberkereskedelem elleni küzdelem hatékonyságának növeléséhez szükséges intézkedésekről szóló 1125/2019. (III. 13.) Korm. határozat*. A kormányhatározat 3. pontja értelmében a Kormány egyetért azzal, hogy a prostitúció a 18. életévét be nem töltött személyek esetében tiltásra kerüljön, valamint azzal, hogy a 18. életévét be nem töltött, prostitúciós tevékenységet folytató személy számára biztosított gyermekvédelmi gondoskodással kapcsolatos eljárásrendet szükséges kialakítani. Ennek végrehajtására a Kormány felhívja a belügyminisztert, hogy az érintett miniszterek bevonásával készítsen előterjesztést a szükséges jogszabály-módosítások érdekében 2019. július 1-jéig.

Budapest, 2019. május „02.”

Tisztelettel:

Dr. Latorcai Csaba
közigazgatási államtitkár

A gyermek prostituáltak áldozatként történő kezelését alátámasztó nemzetközi egyezmények és szakmai munkacsoporti kutatási eredmények

I. A vonatkozó nemzetközi egyezmények rendelkezéseinek bemutatása

A gyermek prostituáltak áldozatként történő kezelésére vonatkozó gyermekvédelmi szakmai álláspont megegyezik a gyermekek szexuális kizsákmányolása és az emberkereskedelem elleni fellépésre irányuló, Magyarország által is ratifikált nemzetközi jogi egyezmények álláspontjával, valamint az általuk támasztott követelményekkel:

- *Az Európa Tanácsnak a gyermekek szexuális kizsákmányolás és szexuális zaklatás elleni védelméről szóló Egyezménye (Lanzarote Egyezmény) kihirdetéséről, valamint ezzel összefüggésben egyes törvények módosításáról szóló 2015. évi XCII. törvény 19. cikk (1) bekezdése szerint büntetendő*
 - a gyermek prostituálása vagy toborzása, illetve az ebből való haszonszerzés vagy egyéb módon történő kizsákmányolása,
 - a gyermek prostitúcióra kényszerítése,
 - a gyermekprostitúció igénybe vétele.
- *A gyermekek eladásáról, a gyermekprostitúcióról és a gyermekpornográfiáról szóló, a Gyermek jogairól szóló egyezményhez fűzött Fakultatív Jegyzőkönyv megerősítéséről és kihirdetéséről szóló 2009. évi CLXI. törvény (Gyermekjogi Fakultatív Jegyzőkönyv) 3. cikk 1. bekezdés b) pontja szerint büntetendő a gyermek felajánlása, megszerzése, kerítése gyermekprostitúció céljára. A részes államok vállalják, hogy megvédik a gyermekeket a gyermekek eladásától, a gyermekprostitúciótól.*
- *A gyermekmunka legrosszabb formáinak betiltásáról és felszámolására irányuló azonnali lépésekről szóló, a Nemzetközi Munkaügyi Konferencia 1999. évi 87. ülészakán elfogadott 182. számú Egyezmény (a 182. számú ILO Egyezmény) kihirdetéséről szóló 2001. évi XXVII. törvény 3. cikk b) pontja szerint büntetendő a gyermek prostitúció céljára történő használata, vásárlása vagy felajánlása. A „gyermekmunka legrosszabb formái” kifejezés magában foglalja egy gyermek prostitúció, pornográfia készítés vagy pornografikus előadás céljára történő használatát.*
- *Az Európa Tanács Emberkereskedelem Elleni Fellépéséről szóló Egyezményének kihirdetéséről szóló 2013. évi XVIII. törvény kimondja, hogy*
 - „az „emberkereskedelem”: személyek kizsákmányolás céljából való toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása fenyegetéssel, erőszakkal vagy egyéb kényszer alkalmazásával, emberrablással, csalással, megtévesztéssel, hatalommal vagy a kiszolgáltatott helyzettel való visszaélés révén, illetve anyagi ellenszolgáltatásnak vagy előnyöknek valamely személy felett ellenőrzést gyakorló személy beleegyezésének megszerzése érdekében történő nyújtásával vagy elfogadásával. A kizsákmányolás magában foglalja legalább a prostitúció révén történő kizsákmányolást vagy a szexuális kizsákmányolás más formáit, a kényszermunkát vagy szolgáltatásokat - a rabszolgotartást vagy a rabszolgotartáshoz hasonló gyakorlatot és a szolgásgot is ideértve -, és a szervek kivételét;
 - egy gyermek kizsákmányolás céljából történő toborzása, szállítása, átadása, rejtegetése vagy fogadása „emberkereskedelemben” minősül még akkor is, ha az nem jár az előző pontban szereplő elkövetési módok alkalmazásával;
 - „gyermeknek” minősül minden tizennyolcadik életévét be nem töltött személy;

- „áldozatnak” minősül minden természetes személy, aki sértette a jelen cikk szerint meghatározott emberkereskedelemnek.”
- *A Gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 34. cikke:*
 - „Az Egyezményben részes államok kötelezik magukat arra, hogy megvédik a gyermeket a nemi kizsákmányolás és a nemi erőszak minden formájától. Ebből a célból az államok hazai, kétoldalú és többoldalú síkon különösen az alábbiak megakadályozására tesznek intézkedéseket:
 - a gyermek ösztönzése vagy kényszerítése törvénytelen nemi tevékenységre;
 - a gyermekek kizsákmányolása prostitúció vagy más törvénytelen nemi tevékenység céljára;
 - a gyermekek kizsákmányolása pornográf jellegű műsorok vagy anyagok elkészítése céljára.”

II. A szakmai munkacsoport kutatási eredményeinek bemutatása

A gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekek körében a gyermekprostitúció jelenségének felmérésére, a megelőzést és a visszaszorítást, valamint az áldozatok segítségét szolgáló módszertani anyagok, fejlesztési javaslatok kidolgozására a munkacsoport az Emberi Erőforrások Minisztériuma Szociális Ügyekért és Társadalmi Felzárkózásért Felelős Államtitkára felkérésére jött létre 2016-ban. A munkacsoportban a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság Gyermekjóléti és Gyermekvédelmi Módszertani Osztálya vezetése és koordinálása mellett 20 civil, egyházi és állami szervezet, illetve intézmény 37 szakemberrel képviseltette magát. A munkacsoport működésének keretében sor került a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyermekeket érintő gyermekprostitúció jelenségének széles körű felmérésére és elemzésére.

A munkacsoport áttekintette a prostitúcióval és a gyermekprostitúcióval foglalkozó szakirodalmakat, melyek alapján megállapítható, hogy a prostitúcióba sodródás hátterében számos ok húzódik meg, több rizikótényező együttes hatása érvényesül:

- az érintett család rossz anyagi helyzete,
- a családban illetve a nevelési környezetben tapasztalható szocializációs zavarok, súlyos családi diszfunkciók, különösen a szenvedélybetegség,
- a családon belüli bántalmazás, szélsőséges esetben a szexuális abúzus,
- az alacsony iskolai végzettség,
- a serdülőkori erőteljes negatív kortárshatások illetve az életkorra jellemző más jellegzetességek (pl.: függetlenségre, önállóságra való igény, labilis érzelmi élet),
- a helyi illetve szélesebb társadalmi környezetben tapasztalható előítéletesség, a társadalmi egyenlőtlenségek, az érték- és normarendszerben tapasztalható problémák.

A munkacsoport által elvégzett kutatás adatai szerint a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekek szexuális kizsákmányolásukban való részvétele soha nem önkéntes, minden esetben elsődlegesen egy másik személy közrehatásának következménye, és az esetek döntő többségében ez a prostitúció felé terelő hatás a kortárs vagy a családi, rokoni környezetből érkezik.

A másodlagos okok közül kiemelkedő arányú az érzelmi szükségletek kielégítetlensége. Ezt támasztja alá, hogy az eredmények alapján a gyermekprostitúcióban érintettek nem kötődnek érzelmileg vérszerinti családjukhoz és az őket ellátó gyermekotthon egyetlen dolgozójához, vagy nevelőszülőjükhöz sem.

A kutatási eredményekből egyértelmű, hogy a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekeket érzelmi szükségleteik kielégítetlenségét kihasználva kényszerítik vagy veszik rá a prostitúcióra.

A kutatási eredmények közül külön figyelmet érdemel, hogy a gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett, gyermekprostitúcióban érintett gyermekek nem érzik áldozatnak magukat, nincsenek tisztában jogaikkal, a rájuk leselkedő veszélyekkel és tetteik következményeivel sem, ezáltal könnyen befolyásolhatóak.

A kutatási eredmények alapján a szexuális kizsákmányolásban érintett minden harmadik gyermek korábban szexuális abúzus vagy családon belüli erőszak áldozata volt. Ezen eredményt összevetve a prostituálódás fent bemutatott rizikófaktoraival, valamint azzal a kutatási eredménnyel, hogy a gyermekvédelmi szakellátásban részesülő gyermekeket érzelmi szükségleteik kielégítlenségét kihasználva kényszerítik vagy veszik rá a prostitúcióra, megállapítható, hogy a gyermekvédelmi szakellátásba kerülés nem oka a prostituálódásnak, az esetek döntő többségében azonos okok állnak a gyermekvédelmi szakellátásba kerülés és a prostituálódás között.

